

MYKRIEN ASUINPAIKKOJA - SAVINIEMEN KUNINKAANKARTANO

Sijainti: Karjalan kannaksella Antrean pitäjän Saviniemen kylässä, 12 km Antrean asemalta, 50 km Viipurista ja 1 km Jaakonsaaren laiturilta, Vuoksen rannalla.

Tila on ollut olemassa luultavasti jo keskiajalla ja sijainnut alunperin Suur-Jääskén alueella, josta myöhemmin on rajankäyntien johdosta lohkaistu mm. Antrean ja Kirvun seurakunnat. Kustaa Vaasan aikana Saviniemen kartano oli vuoroin kruunulla, vuoroin läänitettyä aatelisille. 1535 sai Bertil Jönsinpoika sen läänitykseksi, 1561 Jaakko Henrikinpoika Hästesko ja 1573 Antti Niilonpoika Sabelfana, jonka leski sai sen pitää hallussaan miehensä kuoleman jälkeenkin. 1594 se joutui panttina Eskert Lindorminpojalle.

1645 tuli omistajaksi majuri Jonas Klingebail, jonka lesken, Katarina Verdelet de Furnoy, toinen puoliso Bertil Dhumb antoi tilan vuokralle. Majuri Klingebailin poika, kapteeni Jonas Klingebail, sai tilan haltuunsa 1673. Tämän sisaren puoliso, everstiluutnantti Volmar Vilhelm von Nandelstadt, vuokrasi sen 1682. Kaarle XI:n reduktion jälkeen oli se sotilasvirkatalona, kunnes joutui Venäjän alaiseksi [Uudenkaupungin rauhassa 1721]. 1800-luvulla olivat omistajina mm. von Zwegberg, Starck, Kanin ja Danielsson suvut. Vuodesta 1909 omistajina mainitaan Juho ja Liisa Kuisma.

*Saviniemi Täyssinän rauhan 1595 rajakartan luonnoksen mukaan.
(Ruotsin valtionarkisto)*

Saviniemen kartano liittyy Kannaksen Mykrä-sukuun oleellisesti, sillä sen mailla on sijainnut suvun kantavanhempien asuttama torppa ainakin jo 1720-luvulta asti. Mykriä löytyy Jääskén suurpitäjän voutintileistä kylläkin jo 1500- ja 1600-luvulta asti, mutta näitä Mykriä ei ole vielä kyetty varmasti yhdistämään nykypolviin. Kuitenkin arkistoista on olemassa hyvinkin vanhoja asiakirjalähteitä, joilla voitaisiin suurella todennäköisyydellä todistaa sukupolvien jatkumo myöhäiskeskiajalta nykypäivään.

Antrean ja Vuoksen muistojulkaisussa (1951) kerrotaan Saviniemestä mm. seuraavaa: ”Kun Karvojan tienhaarasta Vuoksenrantaan päin lähtevä tie ylitti ns. *Mykrän joen*, oli tultu Saviniemen maille. *Mykrän Maltaan* läheltä erosi oikealle kunnan ylläpitämä, Kekinniemeen päättyvä tie, jonka varrella varsinainen Saviniemi sijaitsi. Runsaan parin kilometrin päässä tästä tienhaarasta, ikivanhoja vaahteroita, lehtikuusia ja koivuja kasvavalla, Vuoksen lahdesta kohoavalla kummulla sijaitsi Saviniemen vanha, historiallinen kartano, jonka viimeiset omistajat olivat veljekset Matti ja Ilmari Kuisma.”

Mykrien vaikutus Saviniemellä on ollut ilmeisen vahva, mitä todistaa Mykrä-nimen säilyminen Antrean paikannimistössä (Mykräjoki, Mykrälahti, Mykrän ylikäytävä) ja tilannimi Mykrä-Mallat, jonka isännän nimeä on tila sinnikkäästi kantanut aikojen ja olosuhteiden vaihtumisesta huolimatta aina Mykrien alkuhämäriltä luovutetun alueen seurakuntien lakkauttamiseen asti. Antrean rippikirjoissa 1943-50 on Saviniemi n:o 1B nimetty edelleen Mykräksi, vaikka viimeiset maininnat Mykrästä Saviniemessä tunnetaan 1800-luvun alusta. Tilan viimeisimpänä suomalaisena isäntänä mainitaan talollinen Matti Matinpoika Mallat. Tästä juontuu siis tilannimi ”Mykrä-Mallat”.

Muut varsinaisen Saviniemen alueen tilat ovat olleet: Saviniemen kartano, Putila, Raami, Sysimäki, Kivenkorpi ja Päivärinta. Kirjojen mukainen Saviniemen kylä käsittää lisäksi Narmasaaren, Lietsaaren ja Hovinkorven alueet, sekä Urkonsaaren Saimaassa. Nämä Saviniemen osat ovat sijainneet etäällä kartanosta ja ovat käytännössä olleet yhteydessä muiden kylien kanssa. Varsinaisella Saviniemellä tarkoitetaankin sitä Saviniemen kylää, mikä oli pääpaikan, vanhan Saviniemen ympärillä ja mitä käytännössäkin sanottiin Saviniemeksi. Saviniemi oli siten erikoislaatuisen